

Dr. Jos. C. O b l a k:

V okrilju Visoke Tatre

Tatra v kulturi in literaturi.

Za »svojo« Tatro so Madžari ogromno žrtvovali. Kar so vse ustvarili na oni široki gozdni terasi pod njo, to je veliko delo, čeprav je v njem mnogo vsiljivega, pristno madjarskega »kiča«. Seveda so znali skromne, k tlom pritiskane, ponižne Slovake, nekoliko manj tudi svoje »Spisske Vlahe« (Zipser Deutsche) postaviti čisto v ozadje, tako da je okolica Tatre kazala na zunaj bolj in bolj madžarsko, deloma tudi nemško lice; ohranila ga je ob znani strpljivosti in praktični politiki Čehov vsaj ponekod še sedaj... Saj tudi ne gre, da bi izgnali vse Madžare in Spisske Vlahe; zato se svobodno kretajo okoli Tatre po svojih elegantnih, zdravih in udobnih domovih na onem zelenem gozdnem pragu. Toda gori v skalah, po turistovskih kočah in domovih, ki so deloma pač hotêli, veje čisto drug, zdrav slovanski duh. Tja zahaja elita čeških in poljskih turistov, in ti ne ostajajo med lenuhi in komodniki tam na divni terasi pod Tatro, dasi je raj zase.

Mnogo so ustvarili Madžari v Tatri za — oko, a Poljaki so zajeli Visoko Tatro z vso dušo tako v znanstvenem kakor v pesniškem oziru; s tem so jo duhovno osvojili. V njej so se izživel njihovi največji pesniški duhovi, ki iščejo veličastva prirode in njih tajen v praviru vse poezije in znanosti. Saj so Poljaki prvi med Slovani, ki so imeli že l. 1873. svoje »Polskie Towarzystwo Tatrzańskie« s sedežem v Krakovu. Ustanovili so tako kot prvi med Slovani planinsko društvo. — Skoro istočasno so Madjari in ogrski Nemci ustanovili svoj »Ungarischer Karpatenverein«. Le-to je našlo svoj delokrog nele v Karpatih, nego predvsem v Visoki Tatri, ki pa se dostikrat prišteva h Karpatom samim, bolj ali manj po krivici; vsaj geološko sliči Karpatom.

Znamenito je poljsko duhovno kulturno delo o Tatri. Takozvani »tatarniki« so mogočna, svoja armada poljskih kulturnih delavcev zase: na čelu jim je pesniška duša Kasprowitza in toliko drugih imen, ki so za večno združena s Tatro in njenimi »Wierchy«. Ogromna je poljska literatura o Tatri, velika po vsebini, imponujoča po svoji opremi. Že davno pred ustanovitvijo oficijelnega društva za gojenje tatarni-

štva, t. j. pospeševanja gorskega turizma v Visoki Tatri ter širjenja smisla za gorsko prirodo, je poljska literatura zajela gorsko prirodo, zlasti pa Visoko Tatro kot predmet umetniškega in znanstvenega snovanja.

Poljakom je pri visoki njihovi kulturi bil ta mali visokogorski predel Tatranski tako rekoč njih edini planinski svet te vrste. Ta veliki narod se je pač moral duhovno izživeti v tem razmeroma tako malem predelu svojega gorskega sveta. Taterništvo (poljsko »taternictwo«) je Poljakom identično z alpinizmom, taternik je v gotovem smislu toliko kakor nemški »Hochtourist«. Toda: »Taternikiem«, pravi Zygmunt Klemensiewicz, »nazywamy człowieka, który bezinteresownie a umiejętnie zwiedza tatrzańskie. W znaczeniu powyższem oznacza więc słowo 'taternik' alpinistę, oddającego się temu alpinizmowi w Tatrach.«

Toda govoriti o »alpinizmu« v Tatrach je prav za prav nonsens, dà, rekel bi skoro celo historična potvorba; kajti taterništvo v Tatrach je starejše nego alpinizem* v Alpah, in bi zato ravno tako lahko ali še bolj upravičeno govorili o taterništvu v Alpah...

»Krol tatrzański« je prof. botanik Tytus Chalubinski, ki ni napisal morda o Tatri največ, a kar je napisal, je klasično. Njegov spomenik v Zakopanah pod Poljsko Tatro priča o njegovem duhovnem delu.

So pa posamezni Nemci in Madjari še pred Poljaki širili zanimanje za Tatro. Tatranska Lomnica in Visoka Tatra je bila že v XVII. veku opisana v turističnem oziru in že koncem 18. veka imamo prve »Reiseführerje«. Sicer pa najdemo v istih letih posamezne slavne poljske turiste — taternike (kakor pri nas) — l. 1805. Stanislava Stazsica (še celo ime spominja na našega Valentina Staniča!) in, čujte! »našega« Hacqueta, ki je bil v l. 1789.—1810. univerzitetni profesor v Lwowu.

Morda je temu vzrok tudi dosti milejša klima, kakor je alpska; to olajšuje turizem. Izkusil sem to sam, ko sem v pozni jeseni hodil v poletni gorski obleki po Tatri brez občutka posebnega mraza.

Poljsko »taternictwo« se je dokumentiralo in utelesilo v delu »Towarzystwa Tatrzańskiego« in njegovih publikacijah; od teh je najznamenitejši letnik »Pamiętnik T. T.«, ki izhaja od l. 1876. dalje, in pozneje tednik »Wierchy«; le-ta izhaja poleg mesečnika »Taternik« in »Przegląd Turystyczny«. Zygmund Klemenziewicz in dr. Mieczysław Świerż, ki se je letos ponesrečil in o čigar smrti je poročal tudi naš

* Sploh je po mojem tujka »alpinizem« izumetničena, mnogo preozka, ako naj morda alpinizem ne pomenja le plezalstvo po Alpah. Naša prvotna in prva beseda za gorsko turistiko, »hribolastvo«, je prišla sicer nekako iz mode, a je bil, mislim, najtočnejši izraz. Beseda »planinec« ali srbohrvaško »planinar« in »planinstvo« je zopet izpodrinila »hribolazca« in hribolastvo, — a je ravno tako netočna kakor alpinizem. Bodi kakorkoli: ostanimo pri domači besedi!

list, sta spisala znamenita dela o Visoki Tatri, ki jih je založilo društvo, ravno tako kakor razne zemljevide, albume etc.

V Zakopanem, ki pomenja v zimski dobi za Poljsko to, kar za Švico St. Moritz, so osnovali Muzej Tatrzjanski in ga poimenovali na čast spominu »Kroľa Tatrzjanskiego«.

Prav tako pa tudi ogrskonomški »Karpatenverein« ni držal križem rok; storil je marsikaj za »svojo« Tatro in za pospeševanje turizma v njenem okrilju. Od l. 1887. dalje ima svoj »Karpatski muzej« v Popradu, svoj dom in »tatranko knjižnico« v Kesmarku, same zgovorne priče intenzivnega delovanja.

Danes so se svoje Visoke Tatre oklenili prav tako Čehoslovaki, ki se kosajo s poljskimi tatarniki. Imena: Chodounsky, Dvorsky, Guth-Jarkovski, Mühlmann in drugi, kažejo razmah čehoslovaškega tatarništva v novi dobi. Tekma, plemenita in nadvse idealna, se je začela in udeleževati bi se je morali prav za prav vsi Slovani, — saj je Visoka Tatra čisto edinstven slovanski gorski svet brez primere drugje v slovanskem svetu.

Tatra v češki umetnosti in znanosti naravno ni dosegla onega viška kakor med Poljaki; saj je bila do prevrata v madjarski posesti; Madjari so jo ljubosumno čuvali kot svojo dozdevno najlepšo last. Čehi so prevzeli njihovo dediščino. »Gojenje« Tatre in tatarništva — ako se sme aplicirati ta izraz na Madjare — je bilo pri Madjarih bolj zunanje, brez pravega poglobljenja; z vso dušo so jo zajeli le Poljaki, a tudi slovaška narodna duša v svoji narodni pesmi. Kako so bili Slovaki tlačeni tudi v kulturnem oziru, je dovolj znano; zato je povsem naravno, da se v dobi pred prevratom »tatarništvo« pri njih ni razvilo v oni smeri in višini kakor pri Poljaki.

Zato pa je položila ljudska duša slovaška v svojo Tatro toliko poezije in nežnosti, da dostikrat zastonj iščeš primere drugod. Ta ljudska duša je posplošila ime enega izmed stoterih Tatranskih jezer »morsko oko«, češ, da so tatranska jezera v zvezi z morjem, da so to njegove oči, skozi katere hoče gledati morje gorsko krasoto Visoke Tatre! — Tej čudoviti nežnosti pesniškega občutja slovaške duše ne najdete primere v drugorodni narodni poeziji, edino še v slovenski in slovanski sploh. Saj je čut za narodo značilna poteza slovanske duše. O tem pričajo vse naše narodne pesmi, ki so tako slične slovaškim; celo najbolj znana slovaška narodna himna je po besedilu slična naši narodni:

»Pod Tatrou se bliska, hromy divě biju,
zastavme se brafa, Vě se oni strata Slovaci — ožiju.«

Slovan, ako le moreš, pojdi enkrat v svojem življenju gori pod Krivanj v granitno veličastje Visoke Tatre!

Tatra nas predvsem zanima kot gora Poljakov in Slovakov, posebno pa še Slovakov, ki so nam Slovincem tako blizu po svojem ljudskem značaju, usodi in tudi jeziku. Tatra in vse druge slovaške gore so jim bile najkrepkejše zaveznice v njihovem boju proti raznarodovanju, prav tako, kakor nam naše z našim Triglavom. Tatra jim je sveta gora, kakor je nam svet naš Triglav...

(Dalje pride.)

Miha Potočnik:

Varijanta v Triglavski steni

(Dalje.)

Zlezli smo skozi vstopni kamin na tisto značilno široko polico pod Skalaško smerjo, prečkali nekoliko na desno in zavili navzgor skozi kamin na prvi turnec. Tovariša sta prepustila vodstvo meni, ker sem že lani, ko sva plezala z Jožem, plezal naprej ter torej steno dobro poznal in ker sta bila zelo nerazpoložena. Tožila sta, da sta zelo slabo spala in da sta nekam trda, Joža pa je vrh tega še dajala skrnina v kolenu. Hvala Bogu sem bil jaz kaj korajžne volje in dobro razpoložen, čeprav nisem kaj prida spal — saj je bilo jutro tako nebeško lepo in sveže! Ko prestopiš s turnca v steno, si takoj sredi resnega in težkega dela, stena je navpična in ploščata, oprimki pa redki in majhni. Sicer je vsa stvar visoka le kakih deset metrov do dobrega položaja, toda v sredi plošč moraš čez previs, ki dá precej opraviti. Lani sem bil pod tem previsom zavil na levo po ozki laštici, pa sem imel hude sitnosti in precej obračanja, preden sem prišel v navpičen žleb, da sem lahko spet varno plezal. Zato sem jo zdaj udaril raje kar v previs; pa tudi tu sem se nekaj trenutkov zamudil s preizkušanjem in iskanjem opor. Tovariša sta mi ob tej priliki svetovala, naj se raje vrnem, češ, če ne gre, se bomo vrnili. Vse prav! Toda prav zamalo se mi je zdelo, da bi hodili nazaj, ko smo imeli tak lep — namen, pa še vreme povrhu; vedel sem pa tudi, da bi se težko še letos iznova lotili ture, če bi se danes obrnili. Navdušena nista bila ta dan preveč ne Joža ne Stane; priznala sta pozneje, da sta bila — človek je včasih tak — krmežljava in brez volje. No, to bi se nam Torkar smejal, ko bi jo v copatah primahali nazaj!

Pa sem bil kmalu čez previs in sem na ta način kaj praktično rešil vprašanje povratka. Izjavil sem namreč, da zdaj ne morem več nazaj, tudi če bi hotel, ker ni nikjer špranje, kamor naj zabijem klin in se spustim doli; v resnici pa sem stal pri klinu, ki sta ga pred par dnevi zabila dva Dunajčana, ki sta šla čez Skalaško smer! Tovariša sta prišla za menoj in kaj kmalu smo prešli plošče in po dobro hodnem žlebu dospeli pod najtežje mesto Skalaške smeri. Iz žleba moraš poševno na desno navzgor čez strme plošče na njih desni rob, do

kamor ti pomagajo dobri stopi in razčlembe. Ob robu splezaš še par metrov više pod obokan, zelo visok neprehoden previs, kjer se začno skrajne težave. Splezati moraš še nekoliko v previs, da stopiš na dober stop, ki ga tvori zelo ozka lašta; z rokami pa na neznatnih oprimkih, kjer je opore le za konice prstov, le s težavo varuješ ravnovesje. Na desno in naravnost navzgor ne moreš, če nisi muha; zato moraš na levo okrog ogla, prestop pa je zaradi neznatnih oprimkov in previsa skrajno težaven, izpostavljen in nevaren — je to najkritičnejša točka v tem delu stene, ki je obrnila petnajst dobro opremljenih plezalskih družb, preden je pustila k sebi. Meni je bila od lanskega leta prav dobro znana, pomagal pa sem si s klinom, ki sem ga bil zabil v previs že lani s precejšnjo težavo in z zamudnim, napornim delom. Ko prideš okrog ogla, moraš prečkati še precej v levo, ker je še vedno nad teboj masiven previs; vendar je plezanje proti prejšnjemu že lažje, ker imaš boljše stope; še vedno neznatne oprime pa lažje izrabiš, ker se že lahko pritisneš ob steno, ko zaradi milejše strmine ne visiš več vznak — je pa položaj trajno resen in izpostavljen.

Jaz sem se dobro varoval na lanskih klinih in hitro prodiral do konca prečke, ko je bilo treba z gladkega visečega stopa zopet naravnost navzgor čez krajši previs, ki nudi edino možnost prehoda. Lani je čez previs še nekam šlo, čeprav sem imel dosti opraviti, letos pa kar nikamor. Prijeti se nisem imel kje, če sem še tako praskal in stikal po gladki plošči — stal sem na visečem stopu tudi le za silo in sem takoj čutil, da bom zdrsnil, če stopim na prste, ko bi zmanjšal trenje. Oprimka, ki sem se ga spominjal od lani, ni bilo nikjer — kako bo, ko ga je pa spomladi plaz izbil! Na srečo sem zamogel zabiti nad seboj v majhno skalno strešico klin, pa tako, da je bil obrnjen z glavo poševno navzdol in sem se na njem zaradi lepšega zavaroval — za oprimek si ga pa nisem upal porabiti. Končno sem ob strani le iztaknil predrto majhen rob! Potegnil sem k sebi dobra dva metra vrvi, da bi me preveč ne vlekla nazaj, ko je tekla skozi pet klinov, poprijel za rob, se zagnal više in dosegel naslednjo oporo; previs je bil pod mano! Precej me je bilo dajalo tam spodaj, tako da sem imel tistega cepetanja že skrajno dosti!

Sitnosti pa še ni bilo konec. Prav vrh previsa me je ustavila vrv, ki se je bila zajela pri onem v strešico zabitem klinu, ker se je drgnila ob hrapavi rob strešice. Opore sem imel toliko, da sem ravno sam dobro stal; da bi pa v tistem položaju varoval Joža, nisem mogel. A Jožu je bilo že to dovolj varovanja, da je vrv tekla med klini. Splezal je ročno okrog ogla in odpel iz zaponk vrv, da je stekla in sem mogel jaz više varovati, ko je plezal čez previs. Stane je bil pa brže pri nama, ker je vrv lepo vlekla; Joža je namreč ni več vtaknil pod strešico v klin, ki sem ga bil itak zabil le v lastno varovanje.

Tako smo prišli že v lažji teren; zadnjemu previsu smo ušli levo v žleb, ki je ob vrhu pokrit s streho. Streha pa je predrta z luknjo, v kateri je ravno toliko prostora, da se brez nahrbtnika prav na tesno splaziš skoznjo, nahrbtnike pa potegneš z vrvoj čez previs.

Točno ob devetih smo posedli okrog kamenitega možica, ki sta ga bila postavila prva plezalca Skalaške smeri. Naša pot po Skalaški smeri, ki tu zavije v levo, je bila s tem končana, začelo pa se je plezanje na celo — mesto je prav dobro vidno iz doline: nagnjena ploščada pod belimi silno gladkimi in strmimi ploščami.

Samotnemu možicu, ki ga je vreme že precej zdelalo, nismo kaj časa delali družine; saj je tudi ni prav — vaje. Preveč nas je mikalo, da čimprej izvemo, kako bomo opravili v onih dveh žlebovih — tam je tičal glavni del zagonetke, kakor je kazalo ogledovanje iz doline. Opasali smo se spet in zavili na desno.

Žlebiči in kaminčki so nas privedli na mal grebenček, s katerega je bil prehod v prvi žleb začuda lahak; prva skrb je padla kakor na mah posekano drevesce. Iz žleba smo takoj prečkali v desno kakih sto metrov po poličastih stopih; zakaj mudilo se nam je, da otresemo z ramen še drugo skrb: prehod na steber. Prišli smo tako že čisto pod njegov rob. Nad nami so se bočili bahati okrogli previsi, ki so nas iz doline tako mrko odbijali; nikjer nimajo podobe, da bi mogel človek čeznje. Le rdečepisani tiček-plezalec je skakljal od špranje do špranje za živežem in od časa do časa zazvižgal s svojim enostavnim resnotožnim glasom, kakor da svari pred to samoto.

Podoba je že bila, da bomo obtičali, ker nismo videli v desno okrog ogla, ki ga tvori gladek stolp. Poličasti stopi so tu že precej majhni, vendar do ogla še kar dobro hodni, čeprav so izpostavljeni, da vidiš prav na prodišče pod steno, če pogledaš podse. Na Jožev nasvet sem splezal na rob in tam — ej, kakšno presenečenje — stopil na širšo polico! Po njej sem prišel okrog ogla in videl, da se nahajam v navadni, dobro razčlenjeni steni, ki ne nudi nobene resnejše ovire, da ne bi mogel na stolp in s tem že tudi na rob stebra nad onimi previsi. Kako enostaven se nam je zdaj zdel ta prehod! Saj tako gladke rešitve še v sanjah nismo pričakovali! Skoraj žal nam je bilo, da je šlo tako izlahka, ko smo pomislili, kakšne križe in težave nam je prizadevalo to mesto, preden smo se ga zar s lotili; saj smo v mislih, ko smo ogledovali ta kraj, zabijali že kline v košate previse in se previdno plazili čez izgajene strmine. No, zamere pa zato ni bilo; da se vale skrbi od tebe kakor za stavo, ki te bo prej olajšala, ta občutek je prelep in preveč blagodejen! Še tovariša, ki sta poprej godla zaradi slabo prespane noči, sta bila kakor predelana; postala sta razpoložena, da nas je bilo kar veselje slišati in pogledati. Ko pa smo pri nadaljevanju poti po robu stebra še dohiteli dva premišljeno po opravih korakajoča pajka, smo postali tako ko-

rajžni, da bi se nam težko ustavilo, karkoli bi nam prišlo na pot! Joža jima je posvetil prav mičen govor, ki sta ga modro poslušala, dokler jima ni postalo le prenerodno, ko ju je preveč hvalil; dostojanstveno se zibajoč na dolgih krakih sta odkobacala. Dobrote so kar same od sebe letele skupaj; zakaj, vrh vsega smo še videli, da vedejo z našega stebriča levo proti Triglavskemu steburu in Črnemu Grabnu široke udobne police, ki bi nam precej skrajšale hojo iz stene, če bi nam zgoraj kje zaprlo pot.

Jasna nam je postala zdaj tudi uganka, kako in kod pridejo gamsi v Črni Graben, česar si l. 1928. pri plezanju Gorenjske smeri nismo znali raztolmačiti. Prav iznad Luknje sem in izpod Plemenic pridrži njihova smela in ozka stezica po iznajdljivo pretehtanih ovinkih in prehodih nad silnimi prepadi, po raztrganih jarkih in zelenih laštah. Prav čudili bi se tem rogatim plezalcem, če bi ne vedeli, da so iz — Trente!

Po robu stebra smo plezali precej visoko, dokler se ne začne bolj in bolj dvigati v občutno strmino. Skala je tu precej krušljiva, vendar ni nevarna, ker ni preveč strma in izpostavljena, tako da gre višina prav dobro izpod nog. Na desno pod nami je bil zarezan oni drugi veliki žleb, globok in teman, v katerega v spodnjem delu ni s stebra primernega prehoda. Više gori v steburu pa se nam je prav prijazno ponudila prilika, da smo zapustili steber in prestopili po posutih ploščah v žlebovo dno: spet smo imeli za seboj točko, ki je iz doline zaradi zavite stene nismo mogli pregledati in ki nas je zategadelj tekom poletja navdajala z rahlo negotovostjo. Zdaj smo bili seveda mirni; saj smo steno lahko sproti pregledali in poiskali najlepše prehode. Res, vse nam je šlo gladko izpod rok; veselili smo se, da imamo dober dan. Začetne težave so bile po štiriurnem plezanju lepo premagane, bili smo z vso dušo pri svojem poslu in nobeden ni več niti pomislil, da bi nas moglo kaj zadržati pri napredovanju.

(Dalje prih.)

Ing. V. Š e g a:

Les Ecrins, 4107 m, in drugo

(Konec.)

Les Bans 3668 m.

Iz kamina, ki ima mogoče okrog 40 m, ovira izstop majhen previs, na katerega se vsedeva za kratek oddih, zlasti ker je burja prenehala. Pogled nazaj je bolj grozen ko interesanten.

»Stane, če bi te sedaj videl tvoj očka? ...«

»I kaj, cepin mi zbiije na hrbtu ...«

»Saj ni tvoj!«

»Kdo?«

»Cepin! ... Glej ga!«

»A tako; mislil sem: hrbet.«

Stane računa, s kakšno hitrostjo bi pristal v dolini; sigurno bi postavil rekord.

»Kaj, doli leteti, to bi še bilo — hitro in lepo; samo pristanek z materjo zemljo bi bil pretrd in preiskren!«

»Sodni dan bi sigurno zamudil, če bi moral sam sebe pobirati.«

Nadaljujeka turo; plezarija postaja še težja, le proti burji sva k sreči v zavetju. Prehod je kratek in že sva v naslednjem kaminu. Kamin je malo krajši ali zato širji in še opasneji radi poledenelosti in neprikladnih oprijemov. Odprta stena pri izhodu nama zopet prinese led in burjo. Prehod stene je tu povsem nemogoč; gladka je, poledenela brez prijema in bi naju burja odpihala ko jesensko listje. Prečkava jo v vznožju kakih 150 m do malega snežišča, po katerem se dvigneva s sekanjem stopinj še dokaj hitro in ugodno do novega kuloarja, ki ni težji niti lažji od ostalega, ali edini prehod. Prava težkoča se nama zoperstavi šele pri izhodu, ko se ustaviva na mali polici pred previsno steno. Pa tu nedvomno ni drugega izhoda ko preko. Na bližji pogled pa najdeva dovolj oprijemov in razpoko; le previs je torej pereče vprašanje, povratek ne bo težak radi vrvi.

Pred naskokom se oddahneva; v tej višini je utrujenost hitrejša radi redkega ozračja; nato se pa Stane loti stene; on najde oprijem, če ga nikdo ne, pleza pa ko ververica. Kakor prilepljen na steno, se dviga in jo zmaga. Na vrhu pritrdi vrv, tako da sem imel jaz mnogo manj opasno delo.

Pogled, ki se nama je odprl, nama je dal upanje na lepšo — bodočnost. Pred nama ledenik z opasno strmino; toda ker je ponehala burja, zdelo se nama je lažje, in pa plezarija nama je prešla v kri. Do tu sva rabila dve uri in pol, po vseh najinih načrtih imava do vrha še eno uro in pol. Seveda sva računala brez krčmarja.

Plezarija se kmalu zopet prične, toda skalovje ni preveč poledenelo, morda, ker sva naredila dokajšen ovinek proti vzhodni strani. Najino upanje o vrhu pa je bila le prevara; na vrh sva res prišla, toda vsedla sva se napačnemu na glavo; bil je le njegov — sin! — Če sva obiskala sina, pa obiščiva še očeta. Po »poldrugournem plezanju« sva mu res želela dobro jutro, pa šele ko so cerkveni zvonovi globoko pod nami oznanjali — poldne. Seveda midva jih nisva slišala. Oče Ecrins pa je nama želel dober tek; saj nama ga je tudi — naredil, v mali kotlini sva našla zavetje, prigriznila in se oddahnila.

Razgled je bil nepopisen, divji, krog in krog sami vrhovi, ki kakor oblaki zakrivajo nebo, brez nižin, le vrhovi: Pic Gaspard, la Meije, Pelvoux i. dr. Le žal, da je kmalu postal na vrhu vsak postanek nemogoč radi burje, ki je zopet pričela svoj neusmiljeni ples.

Ne bom opisoval poti nazaj; povratek je vselej težji. Počasi je šlo, le previs je bil z vrvjo igrača. Najslabše se nama je godilo pri vstopu iz zadnjega kamina; najraje bi se kar vrnila nazaj na vrh. Postatek po ledeniku je bil skrajno nevaren, sneg varljiv in previdnost je bila nadvse upravičena. Sigurnost in varnost nama je dala vrv. Težak je bil še izhod iz male stene na snežišče; zjutraj je bil led najin varuh, sedaj je pa sneg povsem odpovedal. Ko sva se ozrla nazaj, je bil oče Ecerin že zakrit, od vseh strani so se zgrinjali oblaki. Malo preden sva dospela v kočo, je že pričelo rositi in nastopil je mrak.

Neprijetno razočaranje naju je čakalo v koči: kakih 6 turistov in 10 vojakov. Z Bogom, ljubi mir!... Les Ecerins nama je dal dokaj utrujenosti, še več pa dobrega teka. Francoski turisti so nama bili izredno gostoljubni, ko so doznali, kje sva bila; čaj in vsega v obilju. Neki vodnik iz Chamonix-a nama je sicer dejal, da po tej strani samo norci gor lezejo, v tem času pa še ti ne. No, to sva bila spoznala že sama, da sva došla za dobre tri tedne prezgodaj.

3. julija.

Refuge de la Pilatte 2571 m in Mt. Gioberney 3350 m.

Po dobro prespani noči sva sklenila odriniti iz koče Temple-Ecerins, ki nama je postala preveč živahna in civilizirana. Odhod je bil namenjen za tri dni, ker sta bila v najinih načrtih še vrhova Les Bans 3668 m, povsem ledeniški masiv, in Mt. Gioberney 3350 m, katerih izhodna točka je baš koča »de la Pilatte« 2571 m. Natovorila sva nahrbtnike in jo takoj pobrala proti novi koči v upanju, da tam zopet najdeva zaželjeno samoto. Večinoma sva šla kar naravnost po bregu preko grušča proti ledeniku »de la Pilatte«, ki je eden najlepših ledenikov tega masiva; naravnost divji je pogled na te ogromne mase ledu s silnimi razpokami. Približno po dveh urah sva bila že pri novi koči, ki je sicer mnogo manjša ali nič manj udobna, postavljena na parobku strmo nad ledenikom. K sreči sva bila zopet sama. Spanec naju je povsem minul; zato sva sklenila še ta dan obiskati vrh Mt. Gioberney-a, ki ni težak in je oddaljen le tri ure. Poležala sva za dve uri in po kratki južini odrinila krog 12. ure proti vrhu.

Poti seveda nikake, toda resnih težkoč ni nikjer. Običajno se gre do Col de Gioberney in nato po robu kvišku, česar pa midva nisva storila. Opazila sva pred seboj vabljivo steno, sicer strmo, ali bogato na oprijemih; odločila sva se za njo. Plezanje je bilo prijetno; nato mala snežišča in brez težkoč sva bila ob 3. uri na vrhu. Žalibog je bilo megleno vreme, dasi nama k sreči ni zapiralo vsega razgleda; ali megla naju je kmalu pregnala z vrha proti koči in pričelo je snežiti, še preden sva jo dosegla.

V koči sva se spravila k peči in kuhi, drv je namreč dovolj kljub temu, da je koča neoskrbovana. Kot dober zgled naj govori opazka

nosača drv v spominski knjigi: prinesel je drv za vrednost krog 50 frankov, v nabiralniku pa je našel za tista drva pozneje 250 frankov. Mari bi bilo mogoče kaj sličnega pri nas? ... Vrnimo se h kuhi. Kuhala sva v največji posodi; kar za dve družini. Kaj sva kuhala, ne bom pravil; to je najina kuharska tajnost, pa v resnici tudi ne vem, kako bi imenoval skuhek; le to omenim, da je bilo sijajnega okusa. Snedla sva vse, ne da bi zabelila s »štumpfji«, kakor zna Silva. Njo sva precej pogrešala; zna namreč imenitno skuhati tudi iz snovi brez pravega imena. Zamislila sva se v tiste lepe božične dneve, ki smo jih preživeli na dilcah kar 11 dni mi štirje; od teh se ena solnči ob Bohinjskem jezeru, drugi, Joža, pleza po Mt. Blancu in midva tu — vsi pa zopet v planinah.

Les Bans 3668 m.

4. julija.

Zelo zanimiva tura; samo da midva nisva prišla na vrh, vrh pa ne k nama. Ne po najini krivdi; slabo vreme nama je odneslo vrh. Pot naju je vodila kratek čas po ledeniku La Pilatte, nato sva jo ubrala naravnost proti vrhu. Nikakih skal in sten, sam led in sneg, bogato obdarjen z razpokami. Razpok pa sva se že kar navadila; toda na njih resnost sva bila tekom poti večkrat občutno opozorjena.

Na sedlo sva srečno prišla, kljub vetru, ki naju je neusmiljeno prepihaval. Dalje, po ozkem, kamenitem in ledenem kuloarju, je še šlo dobro; toda komaj sva dospela do položnega, a ostrega robu, hoteč složno nadaljevati pot, so se zarekli proti nama vsi demoni in morala sva se po sicer kratkem, ali hudem boju vdati, vsa premražena sredi megle in snežnega meteža. V koči sva bila hitro in tedaj se je pričel šele ples, kakor bi hotela vihra pomesti naju s kočo vred. Izgubo sva potolažila z dobro kuhinjo in s še boljšo voljo; kaj je lepšega v planinah, nego poslušati divjanje prirodnih elementov v varnem zavetju!

Po dobro prespani noči — vihar nama je pel lepo uspavanko — sva vstala zjutraj šele ob devetih ob lepem vremenu. Posnela sva nekaj lepih prizorov na plošče; saj sva jih imela preko sto s seboj; ali kaj, ko bova mogla odnesti le trohico te nebeške lepote!

Popoldne sva se vrnila počasi nazaj proti koči Temple-Ecrins.

6. julija.

Col de la Temple—Glacier Noir—Glacier Blanc—Refuge Tuckel.

Vstala sva kakor večina turistov krog štirih; ponajveč so šli na Pic Coolidge; najina pot pa je bila vse daljša: ne po vrhovih, ampak preko ledenikov obiti skoro celi masiv Ecrins. Pot je ista do sedla Col de la Temple ko za Pic Coolidge. Opazovala sva turiste za Pic Coolidge in spoznala, da sva midva pred dnevi šla po povsem drugi poti.

Krasno jutro, vsi vrhovi se leskečejo v srebru — pogled, da bi dal človek življenje zanj! Dozdeva se mi, kakor bi bil ta gorski zrak prenasičen s srečo in da vdihavam novo življenje v tem planinskem miru.

Malo pred sedlom mi izgine Stane izpred oči; navezana slučajno nisva bila; zakaj, ne vem. Misleč, da je šel gledat pot na Coolidge, sem mirno šel še kakih sto metrov dalje do sedla; pogled preko pa mi je jasno povedal, da tu ni sedla in da sem zašel. Nedaleč na levo pa opazim piramido kot znak sedla. Vsedem se k piramidi v mislih, da je Stane za menoj. Čakam, zaman; končno se ozrem na drugo stran in vidim Staneta prav komodno zleknjenega, kako on čaka — mene.

»Tristo metrov vrvi, pa šest cepinov — kod pa hodiš?« pravi.

»Kaj tristo metrov! Tu jih imaš trideset, če hočeš, in boš videl, da jih je dovolj za nošnjo.«

»Res se morava privezati; če ne, se še izgubiva.«

Poležala sva še; jutranje solnce naju je toplo božalo, ob krasnem razgledu. Pod nama strmo leži Glacier noir, ki nosi povsem upravičeno ime »črni ledenik«; ob zgornjem koncu je sicer deviško bel, zato pa temnosiv v dolnjem koncu, radi kamenja.

Preden sva prišla do ledenika, sva morala preplezati dolg kamin, mogoče kakih 150 metrov, poln oprijemov razen nekaj resnejših prehodov, toda kljub temu zelo nevaren radi kamenja, ki se vsipa nepretrgoma skozenj.

Na ledeniku sva se navezala, ne toliko radi razpok — videti je bil na tem koncu dokaj nedolžen —, toda s tem sva si delila težo vrvi in pa bolj brezskrbno sva se »smučala«. Tako sva jo privozila kmalu od roba na sredo ledenika. Tu pa je izgubil svoj nedolžni izraz. Doslej sva hodila po senčni strani ledenika, kjer razpoke niso niti pogoste, niti nevarne; toda komaj sva prešla na solčno stran, bilo je za nas takoj bolj — senčno in bolj »zanimivo«. Čim nižje sva prišla na ledeniku, tem pogostejše, večje in opasnejše so postale razpoke.

Na malem kamenitem otoku sredi ledenika sva se ustavila, da posnameva nekaj slik in se naužijeva razgleda. Na ledeniku sredi gorskega kotla — divje stene velikanov naju obkrožujejo. Nepozaben pogled na to nepopisno krasoto pravega zemeljskega raja! Gledajoč te čare, to divno božje stvarstvo, človek pozabi na vse, zanj umre ves svet. Srce in duša polna sreče, miru in blažesti. Kdo more doumeti vsaj trohico tega, kar se poraja te hipe v presrečni duši planinca? En sam pogled je življenje, je bogastvo, ki bi ga v tem trenutku ne zamenjal za vse zaklade sveta. Ko stojim pred temi velikani, mrkimi in silnimi, kako sem majhen človek! Ali srce in duša sta jim ta hip enaka. Niso mrtve te stene, niso neme in neobčutne; polne življenja so, ali le za onega, ki jih umeje...

Pogled v steno Pehoux-ja, ki je bila v načrtu, naju je uveril, da bi bila blaznost jo naskočiti, tako nedostopno in nevarno v plazovih. Deset ur plezanja bi bilo do roba; neznan in negotov povratek, treba prebiti noč na prostem v višini skoro 4000 m! Nemogoče! Stena sama je pa do sedaj še nepremagana. Najin naskok na Ecrins nama je dovolj jasen dokaz, da še nisva godna za slično plezarstvo.

Nadaljevala sva ledenik navzdol; čim nižje sva prišla, tem strmejši je postajal in tem strašnejši. Vedno večje in strahotnejše razpoke črnega ledu — in midva sredi tega razklanega morja. Prava pot je sigurno boljša; samo Bog vedi, kje je; in po poti hoditi ni toli »zanimivo«. Kmalu se je pričela prava plezarija po ledeniških stenah, samo da bi prej v živo skalo vsekali stopinjo ko v ta led. Kar obtičiva sredi ledenega obroča: nad nama previsna razpoka zapira povratek, pred nama, ali bolje pod nama, zija široka razpoka. V slovenščini nimamo pravega izraza za ledeniške razpoke; francoska beseda »crevasse« ima po mnenju Staneta »globlji« pomen in prihaja od »crever«, ker »les crevasses sont pour y crever«. V kritičnih trenutkih sva običajno najboljše volje in tako se najde hitreje izhod. Stane je odložil nahrbtnik, zabil sem cepin v malo razpoko, pritrdil vrv krog cepina in sebe, nekaj metrov vrvi in Staneta sem poslal na nižji svet preko strehe. Skok se mu je posrečil, četudi je bila spodnja stran zelo strma in ozka; ustavil se je pravočasno, to se pravi, vrv ga je ustavila. Spustila sva nato po »žični železnici« najina nahrbtnika in končno sem šel poskusit še jaz svojo srečo. Moral sem to storiti brez obotavljanja, ker je moj otok pričel sumljivo pokati. Skok je bil malo trd in sem se precej korakov »posmučal«. Ozrla sva se na prejšnji otok; čudila sva se, kako naju je držal, ker je bil bolj streha nad črnim breznom.

»Gora ni nora, ampak tisti je nor, ki gre gor.«

»Ni res! Saj midva greva — dol!«

Plezarila sva še dobro uro po tem ledevju; kmalu pa je postal ledenik posut z gruščem, tako da je bil malo sličen »ledeniku«; le sem in tja kaka razpoka in bobnenje vode naju je opominjalo, da sva še na ledeniku. V dolini, kakih 500 metrov pod seboj, sva opazila kočo Cezanne; toda krenila sva na levo proti Glacier blanc, hoteč doseči kočo Tucket. Pot preko grušča naju je precej utrudila in nama je bila nova udobna pot povsem odveč, zlasti ker se je vlekla v brezkončnih serpentinah radi nedostopne strmine Glacier blanc. Zanimiv je le prehod preko vse širine ledenika proti koči. Dovolj pa je hoda preko teh ledenih mas; saj to je eden največjih in najlepših evropskih ledenikov, skoro dva tisoč metrov pada v ogromnem polkrogu.

Koča Tucket je neoskrbovana kakor ostale, ali edina, ki sva jo našla v najlepšem — neredu. Majhna je, zidana, zob časa in turistov ali pastirjev se ji pozna. Kocev in drv pa dovolj in to nama zadostuje,

da se hitro udomačiva. Malo sva zaplesala z metlo in kočja je zado-
bila takoj prijaznejše lice.

»Svoji k svojim«, kmalu sva bila obkrožena od vesele družbe —
koz, ki so nama dale obilo zabave, pa tudi sitnosti, ker so hotele
na vsak način sogospodariti v bajti. Stane se je vpletel v boj z mla-
dim kozlom; pričela sta dvoboj z glavami, a kozel se ni dal in nje-
gova buča je triumfirala.

7. julija.

Kljub krasnemu vremenu, sva ostala v bližini kočje radi dolge
ture, predvidene za prihodnje dni: še osem vrhov krog 4000 metrov!
Pa sva jih pozneje opustila radi neugodnega vremena. Kočja leži zelo
prijetno pod ledenikom in nad njim, ogromne mase ledu dajejo oko-
lici nepozaben izraz divjosti planin. Poleg kočje sta dve mali lede-
niški jezera. Četudi v višini 2438 metrov, sva bila oba v kopalni
obleki; poskusila sva seveda tudi kopel v jezeru, samo da sva v
resnici bila hitreje iz vode nego v njej.

Nepozaben nama ostane ta mirni, srečni dan sredi planinskega
raja; človek bi najraje ostal tu za vedno, tako se mu zdi. Nepopisen je
bil pogled na Mt. Pelvoux ob solnčnem zahodu, z njegovimi ledeniki,
ki so se blesteli, da je jemalo vid; sredi njih sivi oči, ožarjeni z
zadnjimi poslavljaljajočimi se žarki — ali se ni zadovoljno nasmihal v
sreči svojih starih let — ta večno mladi starček? Vrhnji robovi belega
ledenika so ozarjeni, kakor bi bili v enem samem plamenu — lepota
brez primere, brez izraza. Odbežal je dan, ne da sva se zavedla;
živela sva ko v bajnih sanjah in kakor bi kraljevala v deveti deželi
— cepin nama je bil kraljevo žezlo, strgana srajca kraljev plašč. —
Proti večeru so se pričeli iz doline dvigati težki in temni oblaki; to
je dalo vrhovom še veličastnejši izraz, dvigajočim se ponovno nad
oblaki. Vihar je pričel svojo pesem in ples; toda pogled je bil prelep,
da bi naju mogel pregnati v kočjo. V dolini so imeli vihar in od časa
do časa je blisk razsvetlil oblake.

Dôme de Neige 3980 m.

8. julija.

Po burni noči divno jutro. Ob prvem jutranjem svitu sva bila že
na poti proti Dôme de Neige, ves Glacier blanc prehoditi v dolžini.
Šla sva počasi, navezana; kajti ledenik je varljiv in opasen. Pokrit
s svežo, tenko plastjo snega, nama prikriva pasti v razpokah. Bajje
sva hodila še precej po pravi poti, ker sva opazila sveže stopinje
nekoga, ki se je vračal. Čudno se nama je zdelo, da je bil turist sam.
V dveh urah in pol sva dosegla kočjo E. Carron, to je nova kočja,
postavljena na mestu stare pogorele v višini 3168 m. Našla sva jo še
v dokajšnjem redu, samo streha propušča vodo; Stane pa pravi, da
je to vodovod. — Ustavila sva se toliko, da bi se ogrela in skuhalo
čaj, v resnici pa sva prezebala v kočji bolj ko zunaj. Med kuho sva

prelistala spominsko knjigo; nič kaj veseli niso zapiski; prepolni so smrtnih nesreč, ki se začno že 50 metrov od koč; po času je pa še slabše: zadnja datira od — včeraj! Stopinje, katere sva srečala, so nama bile sedaj jasne... Žrtev Parižan, hotel je doseči Les Ecrins, pa ga je prehitela smrt nekaj sto metrov pod vrhom.

Nadaljevala sva pot. Ledenik skrajno opasen radi slabega snega; udiralo se nama je na vsakem koraku in kljub vsej previdnosti mi je enkrat pošteno zmanjkalo podlage pod nogami in sem imel priliko spoznati neprijeten občutek, če visiš med nebom in zemljo. K sreči je bila razpoka toliko ozka, da sem bil hitro zunaj. Udrlo se nama je še nekajkrat, ali brez posledic. Snežni zameti prejšnjega večera so nama zelo ovirali nadaljevanje, udiralo se nama je globoko črez koleno in je bil tako korak zelo počasen. Preko Ecrinsa in njegovih sosedov so se pa pričele valiti megle, nič dobrega obetajoč.

Po več ko petih urah hoda sva dosegla prelaz, v resnici šele pričetek najine ture. Pogled preko interesanten, ali nič vabljiv; poledenela navpična stena, brez oprijemov, za pričetek previs — globoko pod nama Glacier de la Bonne Pierre. Staneta sem spustil po vrvi kakih deset metrov v prepad, ogledat možnost prehoda; zaman, nikakega oprijema in vse poledenelo. Prepada je bil kakor vulkanovo žrelo, iz katerega se dvigajo megle; grozile so nama zabrisati vsako orientacijo.

Po kratkem premisleku sva se odločila za umik in povratek. Legla sva za četrto ure na polico, ki je štrlela nad prepadom, in sva opazovala pod seboj boj vihere z oblaki. Zmagali so oblaki in kmalu sva bila sredi megle; zato sva se hitro dvignila, zadovoljna, da se nisva spustila v nevarnosti stene, iz katere v sličnem vremenu najbrže ne bi nikdar več izšla. Povratek je bil hiter; kar smučala sva se; menjaje je eden navijal vrv, drugi smučal; le vsakih 500 metrov sva morala paziti na vsak korak in še sva bila vsak hip do pasu v snegu.

Nisva še dobro dosegla koč, ko se vlije ploha in sneg — in s tem sva zaključila svoje hribolazenje za ta mesec.

Okrog devetih, ko sva legla že k počitku, začujeva glasove, ki jih nisva bila prav nič vesela. Bilo je sedem kmetov vodnikov, žalostna rešilna ekspedicija iskat truplo ponesrečenca. Vedeli so — kako, ne vem — da sva bila midva na vrhu Ecrina. Priznali so povsem upravičen najin umik, češ, da sva prezgodnja in je stena sedaj še nedostopna, v splošnem se pa po njej nikdar ne gre dol.

Še pred jutranjim svitom so odšli na svoj žalostni posel, midva pa v dolino proti domu. Dolga pot naju je čakala, preko 30 km ceste, same ceste. V pričetku lepa gozdna pot do Ailefroide (vasica 1510 m, polna letoviščarjev, ki so naju gledali ko deveto čudo). Kako sva hodila do železniške postaje Argentière la Bessée, ne bom opisoval.

Konec je bil ta: vlak nama je odvozil pred nosom in bil je zadnji ta dan, midva pa 206 km od Grenobla.

Nisva dovršila povsem svojega načrta ali srečna sva bila; saj sva preživela deset dni sredi planinskega carstva, daleč proč od vseh ljudi in od vse z bencinom in s tovarniškim dimom napuhane civilizacije, in tudi daleč od knjig — v planinski svobodi.

Naredbe o gorskih vodnikih

A. Red za gorske vodnike

Na podstavi čl. 67. zakona o notranji upravi z dne 19. junija 1929., Uradni list z dne 23. julija 1929., številka 313/76, je Kr. banska uprava v Ljubljani, dne 5. novembra 1930. II. Nr. 27336/1, izdala za Dravsko banovino sledeči »red za gorske vodnike«:

Nadziranje gorskega vodništva.

§ 1.

Gorsko vodništvo je pod nadzorstvom in vodstvom občupravnih oblastev, ki se pri tem poslužujejo posvetovalnega sodelovanja planinskih društev.

Odobritev gorskih vodnikov.

§ 2.

Kdor hoče dobiti dovoljenje za službo gorskega vodnika, mora dokazati:

- a) da ima dobro ime in da je državljansko neomadeževan;
- b) da je telesno krepak in strokovno usposobljen.

V dokaz temu mora predložiti npravnstveno izpričevalo, zdravniško izpričevalo o telesni sposobnosti za gorskega vodnika in potrdilo planinskega društva o strokovni sposobnosti.

Preden oblastvo odobri gorskega vodnika, se mora o teh lastnostih tudi še prepričati s poizvodbami ter mora zaslišati planinska društva, ki delujejo v dotičnem okolišu.

Knjiga za vodnike.

§ 3.

Prosilec, ki je po predpisih § 2. te naredbe sposoben za gorskega vodnika, izda pristojno sresko načelstvo proti plačilu zakonite takse in nabavnih stroškov vodniško knjigo. Ko jo vodnik sprejme, mora obljubiti, da se bo natančno ravnal po obstoječih predpisih in zlasti izpolnjeval dolžnosti, ki jih ta naredba nalaga gorskim vodnikom.

Sresko načelstvo mora ob izpolnjenih pogojih (§ 2.) vsako leto podaljšati veljavnost vodniške knjige ali jo nadomestiti z novo, če je stara polna ali če se je izgubila.

Sreska načelstva morajo voditi seznam pooblaščenih vodnikov in seznam pooblaščenih nosačev (§ 13.) svojega sreza in skrbeti, da se razglašajo imeniki vodnikov in nosačev kakor tudi tarife (§ 14.). Seznama imata te-le rubrike:

1. Zaporedna številka vodniškega seznama.
2. Rodbinsko in rojstno ime.

3. Poklic.
4. Bivališče.
5. Datum in številka delovodnika.
6. Opomba.

Sreska načelstva naznanijo v ta namen imena in osebne podatke potrjenih vodnikov in nosačev občini njihovega rednega bivališča, planinskemu društvu in tujsko-prometnemu društvu. Planinsko društvo naj ima imenike gorskih vodnikov in cenike na razpolago turistom v planinskih kočah in zavetiščih.

§ 4.

Vodniška knjiga mora imeti tekoče tiskane številke strani in

1. zaporedno številko vodniškega seznama;
2. vodnikovo rodbinsko in rojstno ime, poklic in kraj, dan, mesec in leto rojstva, bivališče, domovno občino in srez;
3. njegov osebni popis in fotografijo, ne starejšo od treh let;
4. po sreskem načelstvu potrjeni seznam tur, za katere zlasti je bil spoznan za sposobnega;
5. vodniški red;
6. primerno število nepopisanih listov, da potniki nanje zapisujejo izpričevala.

Vodniške knjige se izdajajo po obrazcu, ki je priključen tej naredbi in tvori njen sestavni del (natisnjen v »Službenem listu« z dne 15. nov. 1930, 37. kos. str. 566).

Pri podaljšanju veljavnosti, ki se mora izvršiti vsako leto, se pregleda tudi seznam tur; vrhu tega je treba pregledati vpisana izpričevala.

Nove ture se smejo v zaznamek sprejemati samo na podstavi dokazane usposobljenosti.

Dolžnosti gorskih vodnikov.

§ 5.

Vsak pooblaščen vodnik mora nositi s seboj vodniško knjigo.

Vodnik mora predložiti pred turo svojo knjigo turistu, da lahko vpiše v njo svoje ime, stan in bivališče, po dovršeni turi pa mu predloži svojo knjigo, da mu vpiše izpričevalo.

Knjiga za gorske vodnike se mora na vsakokratno zahtevo občupravnega oblastva predložiti njegovim organom, kakor tudi županstvu in pooblaščenecem zakonito obstoječih planinskih društev v vpogled.

Vodnik, ki je namenoma iztrgal liste, svojevoljno izpremenil izpričevala, vpisal neresnična izpričevala, ali prepustil knjigo drugi osebi, se kaznuje po določilih te odredbe (§§ 19. in 20.), ako ni storil dejanja, ki je kaznivo po kazenskih zakonih.

§ 6.

Gorski vodnik ne sme na zahtevo potnikov odreči vodstva na vseh turah, označenih v njegovi knjigi, razen iz važnih razlogov, kakor n. pr. bolezen vodnika, smrt ali težka bolezen v njegovi družini.

Vendar pa gorski vodnik sme izključiti od udeležbe pri visoki turi, ki naj se izvrši pod njegovim vodstvom, take osebe, ki so telesno očitno šibke ali premladostne, ali ki niso za nameravano turo primerno oblečene, oziroma opremljene, ali pa so se že takoj v začetku

poti izkazale nesposobne za nadaljevanje ture. V takih primerih sme eventualno tudi odkloniti svoje sodelovanje.

Pričeta tura se mora, če ni vzajemno dogovorjeno drugače, izvršiti docela. Če bi pa imel vodnik utemeljene pomisleke in bi turist vendarle hotel nadaljevati turo, mora pomisleke naznaniti turistu in si dati to okolnost potrditi v knjigi za gorske vodnike.

§ 7.

Naloga gorskega vodnika je, spremljati potnike na določeni turi, jih opozarjati na potrebno opreznost, skrbeti, da kdo ne zaide, za-
branjevati drugačne nevarnosti in posebno paziti na to, da se ne
primerijo nesreče.

Vodnik ni dolžan jemati v svoje vodstvo več nego tri osebe. Pri posebno težavnih turah, ki so v tarifi izrečno označene kot take, sme tudi za enega turista zahtevati še drugega vodnika ali nosača, pri dveh ali več turistih pa dva gorska vodnika in nosača. Če bi se ta zahteva odklonila, sme odreči svojo udeležbo pri turi. Kadar posebne okoliščnosti, kakor slabo vreme, neugodne snežne razmere, nenavaden letni čas, manjša sposobnost ali nedostatna oprava turistova po njegovi izkušnji delajo turo tako nevarno, kakor navadno ni, je pa tudi dolžan zahtevati toliko gorskih vodnikov, kolikor jih je treba, in če se zahteva odkloni, odreči udeležbo pri turi.

Ture, navedene v odstavku 2., označi v tarifi kraljevska banska uprava Dravske banovine po zaslišanju planinskih društev.

Vedenje gorskega vodnika proti potnikom in potnikov proti njemu.

§ 8.

Gorski vodnik je dolžan, da se vede proti potnikom dostojno, vljudno in postrežljivo in da jim pomaga, kolikor more.

Nasprotno pa so tudi potniki dolžni, da ne zahtevajo od gorskega vodnika ničesar neumestnega, zlasti da ga ne plašijo in ne silijo vanj, kadar v zmislu te naredbe zahteva še druge vodnike ali pa upravičeno odklanja sodelovanje pri turi.

Vodnik se sme menjati med turo le v sporazumu s turistom, ki ga je najel.

Gorski vodnik je dolžan svoja opazovanja glede potov, koč in zavetišč naznanjati občupravnemu oblastvu neposredno ali pa dotičnemu županstvu ali po pooblaščenih obstoječih planinskih društev, da se odpravijo nedostatki.

Vedenje ob nezgodah.

§ 9.

Čim gorski vodnik izve, da pogrešajo gorskega vodnika ali turista, ali kadar se upravičeno domneva, da se je ponesrečila turistovska družba, je dolžan to naznaniti takoj, ko doseže najbližjo človeško pomoč, dalje v vseh ob njegovem potu stoječih kočah in zavetiščih, obljudenih pastirskih kočah in, ko dospe domov, tudi pri najbližji orožniški postaji, najbližjem županstvu ali predstojništvu planinskega ali vodniškega društva. Kolikor mu je mogoče, mora pozvati gorske vodnike svoje okolice na pomoč in tudi sam hiteti na pomoč, če je kot vodnik prost službe.

Vsak gorski vodnik, ki ni na turi ali ki se je šele vrnil z nje, je dolžan brez ugovora nemudoma ugoditi takšnemu pozivu.

Gorski vodnik mora turistom brez vodnika, ki jih sreča v gorah in ki žele od njega pojasniti, ustreči, kolikor mu je mogoče.

Gorski vodnik je dolžan pri svojih turah paziti, ali so rešilne priprave, ki so v planinskih zavetiščih, v dobrem stanju. Nedostatke mora javiti planinskemu društvu, ki je lastnik zavetišča. Sam pa mora imeti pri sebi najpotrebnejša razkužila in obvezila za prvo pomoč.

Volitev krajev, koč in zavetišč.

§ 10.

Gorskim vodnikom je strogo prepovedano, voditi potnika na druge kraje ali v druge gostilne, nego mu jih je označil potnik.

Obremenitev vodnikova s prtljago na turah.

§ 11.

Na turah je vodnik dolžan nositi samo 8 kilogramov prtljage z živem in s potnikovo opravo vred; nikakor se ne more prisiliti, da bi prevzel večjo težo.

Za to breme mu ne gre nikakršna odškodnina.

Ako nosi za turista več, dobi za vsak kilogram čez to težo 4 % od pristojbine za dotično turo.

Vodnik je odgovoren za prtljago, ki mu je bila izročena.

Vodnikova oprema na visokih turah.

§ 12.

Na vseh visokih turah mora biti vodnik opremljen s primerno dolgo in močno vrvjo, s kompasom, s cepinom in z derezami.

Vodnik je odgovoren, da so te stvari dobro narejene in da se dobro uporabljajo.

Določila glede nosačev.

§ 13.

Potniki lahko jemljejo s seboj poleg vodnika tudi take osebe, ki niso pooblaščen za vodnike, da jih spremljajo ali jim nosijo prtljago.

Vendar pa je prepovedano osebam, ki nimajo pooblastila za vodniško službo, ponujati se za gorske vodnike in služiti za vodnika.

Tistim osebam, ki se zglase za službo kot nosači, se analogno, po določilih, ki veljajo za gorske vodnike, izda izkaznica po predpisanem vzorcu, in zanje veljajo določila tega reda za gorske vodnike zmislju primerno.

Izkaznice morajo imeti tekoče številke seznama za nosače, ki se mora voditi analogno po § 4., točka 1.

Določanje in izprememba tarif.

§ 14.

Tarife za gorske vodnike in nosače določa in izpreminja kraljevska banska uprava Dravske banovine po zaslišanju planinskih društev.

§ 15.

Ustanovljene in potrjene tarifne postavke veljajo za oblastveno odobrene gorske vodnike in nosače brezpogojno. Šamo vodnik, ki je bil najet za najmanj 4 dni, ni vezan na tarifne pristojbine, vendar se mora s turistom glede svojih zahtev pogoditi pred začetkom ture.

Isto velja za ture, ki zanje v tarifi ni določena pristojbina, in za ture v inozemstvo, ne pa za ture v obmejnih pasovih.

Preskrba gorskih vodnikov.

§ 16.

Vodnik se mora povsod preskrbovati sam in ne sme razen plačila po tarifi zahtevati nikakršnih postranskih pristojbin. Plačilo za povratek do doma je vselej že všteto v pristojbinah po tarifi. Ako se vodnik odpusti na kraju, odkoder mora za povratek do doma uporabiti železnico ali druga vozila, se mu plača voznina, in sicer na železnici III. razred ali poštni voz ali voznina v avtobusu. Isto velja tudi za nosače.

Plačilo za ture, ki jih ni v tarifi.

§ 17.

Za ture, ki jih ni v tarifi, se dogovorita o plačilu stranki sami.

Spori z gorskimi vodniki.

§ 18.

Spori med potniki in njihovimi vodniki se morajo razen tožb, ki so pridržane pristojnim sodiščem, javljati pri najbližjem sreskem načelniku, ki odloča o sporu.

Prestopki reda za gorske vodnike.

§ 19.

Prestopke reda za gorske vodnike, ki niso prestopki kazenskega zakona, kaznujejo občeupravna oblastva po čl. 69. zakona o notranji upravi, in sicer z globo od 10 do 1000 Din, ob neizterljivosti pa z zaporom od 1 do 20 dni.

Kdaj se vodniku vzame vodniška knjiga.

§ 20.

Gorski vodnik se sme za prestopke reda za gorske vodnike kaznovati tudi s tem, da se mu odvzame vodniška knjiga.

Vsekakor se more odvzeti knjiga v primerih zadnjega odstavka § 5. in tedaj, kadar se je občeupravno oblastvo uverilo iz izpričeval, vpisanih v vodniški knjigi ali pa kako drugače, da je gorski vodnik izgubil zanesljivost ali telesno sposobnost. Pred odvzemom je treba zaslišati planinsko društvo in županstvo vodnikovega rednega bivališča.

§ 21.

Ta naredba dobi veljavo čez osem dni po razglasu v Službenem listu kraljevske banske uprave Dravske banovine ter nadomešča red za gorske vodnike za vojvodino Kranjsko z dne 20. avgusta 1904., dež. zak. za Kranjsko šte. 15, in naredbo štajerskega namestnika z dne 23. julija 1896., dež. zak. za Štajersko šte. 52.

B. Pravilnik Slovenskega Planinskega Društva za gorske vodnike

(Sklenjeno v seji Širšega Osrednjega Odbora dne 13. decembra 1930.,
po predlogu Osrednjega Odbora.)

Po zakonito danem redu za gorske vodnike je predvideno sodelovanje Slovenskega Planinskega Društva pri gorskem vodništvu.

Zato prevzame društvo izvežbanje in nadzorovanje vodnikov. Za one, ki se podvržejo nadzorstvu Slov. Plan. Društva, veljajo sledeča določila:

§ 1.

Da se vodniki primerno izobrazijo, izvežbajo in preizkusijo, prireja Slovensko Planinsko Društvo vodniške tečaje, ki jih po potrebi sklicuje Širši Osrednji Odbor. Ta sestavlja po predlogih Osrednjega Odbora in dotičnih krajevnih podružnic komisijo, ki vodi pouk in vežbanje. Širši Osrednji Odbor določa kraj tečaja. Kdor ne bi dovršil vodniškega tečaja in ne napravil vodniškega izpita, ne more biti predlagan ali priporočen za gorskega vodnika.

§ 2.

V vodniškem tečaju je gledati na to, da pozna vodnik natančno ono pokrajino, koder hoče voditi; poznati mora s pravimi imeni vse tamošnje vrhove in druge gorske točke ter prirodne znamenitosti in mora biti zmožen, razkazati turistu tudi znamenitejše oddaljene kraje in gore. Posebno mora biti poučen o prvi pomoči, ki jo je treba dati ponesrečenim ali na poti obolelim turistom.

§ 3.

Onemu, ki je z uspehom položil izpit, izda komisija po Širšem Osrednjem Odboru poverjeno izpričevalo, da je sposoben za pooblaščenega vodnika, z navedbo tur, za katere zlasti mu je bila priznana sposobnost.

§ 4.

Ko sprejme vodnik, ki se podvrže nadzorstvu društva, od srezkega načelstva, na osnovi § 2. reda za gorske vodnike, pooblastitev za službo gorskega vodnika in vodniško knjižico, mu Slovensko Planinsko Društvo izroči posebni vodniški znak. Vodnik mora ta znak vidno nositi, kadar vrši službo. Ko pa preneha z opravljanjem svoje službe, mora vodniški znak v nepoškodovanem stanju vrniti društvu. Isto velja, ako se vodnik postavi izven nadzorstva Slov. Plan. Društva.

§ 5.

Vodniške knjige mora vodnik vsako leto predložiti v pregled in poveritev ne samo sreskemu načelniku, nego tudi Osrednjemu Odboru Slovenskega Planinskega Društva, ki vodi o tem zapisnik.

§ 6.

Širši Osrednji Odbor skliče vsako leto zbor vodnikov, katerega se morajo udeležiti vodniki v polni opremi. Na tem zboru se preizkusi oprema vodnikov in njih izvežbanost. Po možnosti se vršijo ti zbori skupno z vodniškim tečajem. Na tem zboru se lahko prijavijo predlogi in pritožbe vodnikov, kakor tudi turistov. Zborovanje vodijo trije odposlanci Osrednjega Odbora in podružnic; te odposlance imenuje Širši Osrednji Odbor.

§ 7.

Slovensko Planinsko Društvo ima pravico v slučaju sporov po svojih odborih posredovati med vodniki in potniki. Ako so kake pritožbe predložene društvu, odloča o njih Širši Osrednji Odbor, toda le v toliko, kolikor je prizadeto društvo, sicer jih pa odstopi v smislu § 18. reda za gorske vodnike pristojnemu sreskemu načelniku.

§ 8.

Vsako opaženo poškodbo na potih, napravah ali zavetiščih mora vodnik nemudoma sporočiti Slovenskemu Planinskemu Društvu; če gre za očitno hudobno poškodbo, pa razen tega takoj tudi oblastvom. Najnujnejše poprave, da se odvrne nevarnost, je pa vodnik sam zavezan izvršiti ali poskrbeti, da se nemudoma izvršijo.

Dr. I. Šašel:

Imenoslovje Koroških Karavank

IV. Ob Beli.

Vzhodno od Košute izgubi sleme Karavank svojo izrazitost, višinsko vodstvo preide na oddeljeno stoječe sklope Obirja, Pece in Pleše (Plešivca), južno pa se tvorijo večje kotline; tako nad Obirjem in Peco kotlina Bele.

Visoki Obir 2142 m imenujejo Selani Osterc; na jugozapad pada rob Kravji Vrh 2024 m in Gabrón 1614 m, skoraj na temenu stoji planinska koča z meteorologično postajo, nekoliko južno je planina Ščenše¹; na severu stoji pred njim Mali Obir 1947 m, sedlo vmes zavzema Jagovčeva planina. Severovzhodno se je globoko zajedel jarek Krtólovce s Podkanjskim potokom, ki tvori sloviti slap. Proti vzhodu pa se od Krágulšja 1828 m odcepita dva daljša hrbta, ki oklepata dol Suhe: severovzhodno preko Šteng 1673 m in Klanške Ravni na Menihovec 1623 m in dalje na Staro Goro 1552 m, vzhodno pa preko Velike Ravni na Póčulo 1461 m, koje severovzhodni rob zavzema planina Šefnarca, vzhodno pa se rob nadaljuje na Koš 1499 m in 1242 m, odtod jugovzhodno rob Čeber 1080 m, severovzhodno pa Božičeva Gora 1229 m. Južno vznožje tega hrbta se imenuje Obirsko.

Južno od Male Košute gre državna meja in razvodnica na Plešivec 1800 m, Pečovnik 1667 m, Šávje 1337 m, Virnikov Grintavec 1654 m; odtod pa preko Roblekove 1316 m in Ankove planine 1382 m severovzhodno na Koroški Storžič 1759 m; od tega se odcepi proti zapadu Tolsti Vrh, proti severu Plaznikov Rob na Struglov 1362 m in Várhov Vrh, proti severovzhodu pa daljši hrbet na Pasterkov Vrh 1390 m, Cimpesar 1547 m in 1517 m in Bašnik 799 m nad Železno Kaplo.

Državna meja gre s Koroškega Storžiča po Brsnini doli na Jezerski Vrh 1216 m, odtod se nadaljuje na Málinšek 1619 m, Goli Vrh 1787 m, na Babe in Mrzlo Goro v Savinjskih Planinah, ki s svojimi veličastnimi stenami zapirajo Belsko Kočno; njihovo vznožje pa se imenuje Prestarálsje. Meja se okrene na sever na Križe in Kopo 1958 m, Jelšovec 1518 m, Pavličeve Stene 1653 m (ki pošiljajo severozapadno rob Vránce 1255 m), sedlo Pavličev Vrh 1337 m, Veliki Vrh 1624 m (zapadni jarek Pekel, severovzhodno pa Borovnikov Graben). Državna meja se obrne zdaj na vzhod; od višine 1514 m se odloči na sever rob Srpičevo 1135 m, ki z vzporednim vzhodnim Tomažičevim Vrhom 1259 m oklepa dolec Sala, iz katerega vede na jug. Pastirsko Sedlo 1440 m. Vzhodno od Tomažičevega Vrha je dolec Rjávica, ki jo obrobja na drugi strani Suhi Vrh 1354 m.

Ob Ovševi² zavije državna meja zopet na sever na Ovševo planino in Sneženik 1554 m, ki pošilja na zapad daljši hrbet na Javornik in Karjonov Vrh 780 m; južno od tega hrbta je dol Remšenik, severno pa Le-

¹ Nastalo prejkone iz besede »sten«, ki pomeni v podjurskem narečju senco.

² Ovševa, t. j. Jelševa (v starih urbarjih Erlaw), in ne Ovčeva!

péna. Državna meja se nadaljuje od Sneženika severno na Mózganov³ Vrh 1558 m (zapadno vrh Gorélcá 1356 m), planíno Luže 1250 m in na Peco. Severozapadno od Luž se dviga Čemrova Glava 1362 m, od koder se odcepi jugozapadno daljši hrbet na Góbančev Vrh 865 m pri Železni Kapli, ki deli severni dol Lóbnik od Lepéne. — Lobnik obroblija na severu Topica 1649 m (severozapadni rob Tučnik 1046 m in Zagorje), Ojstra 1547 m, koje zapadni rob se obrne ob Pribernikovem sedlu na sever na Jègartov Hrib 1244 m, ki pošilja na zapad Žitarsko Goro 848 m. Med Ojstro in Jegartov Hrib se je zarila grapa Pluže, med Ojstro in Topico Lipnik, med Topico in Peco pa Rog.

Severno od spodnjega toka Bele se dviga kot ostanek nekdanjega ledenika v četverokotu gričevje okoli Zablatnikovega jezera; to gričevje je — če sodimo po legi, izkopinah in imenih (Mohliče) — igralo v prvotni zgodovini korotanskih Slovencev važno vlogo. Klopínsko jezero obdajajo na jugu hrib Góčarca 672 m in Sv. Jurij 625 m, jugozapadno Kicelj 684 m, zapadni rob tega gričevja pa tvorita Košica 653 m in Št. Vidska Gora 717 m.

Vodovje: Podkanjski potok izpod Obirja, Bela iz Belske Kočne prejme dotoke iz delov Remšenik, Lepéna, Lobnik, Obirski potok s Korškim potokom, Suho izpod Obirja i. dr.; izpod Topice in Ojstre zbere pritoke Suha, ki prejme tudi odtok Št. Lipskega (Tihojskega) in Goselskega jezera ter potem kot Jezernica teče na sever proti Dravi.

Naselja: Galicija (Gallizien), Blato (Moos), Obrije (Abriach), Krjanče (Krejanze), Incelnavaš (Enzelsdorf), Podkánjavas (Wildenstein), Klanče (Glantschach), Dolinčiče (Dolintschach), Jeriše (Jeritschach), Dole (Dullach), Kot (Winkel), Reberca (Rechberg), Suha (Zauchen), Železna Kapla (Eisenkappel), Obirsko (Ebriach), Korte (Trögern), Bela (Vellach), Remšenik, Lepéna, Lobnik, Kamen (Stein), Zablatje (Littermoos), Betinjavas (Weitendorf), Zagorje (Saager), Breza (Pirk), Móhliče (Möchling), Pecelj (Pözliling), Polje (Feld), Goriče (Goritschach), Bela (Fellach), Podkrin (Unterkrain), Kamenska Gora (Steinerberg), Sp. Vinare (Unternurrach), Lazar, Št. Vid, Vesele (Veselach), Št. Primož, Gluhiles (Lauchenholz), Nagelče (Nageltshach), Gorce (Horzach), Gornje Vinare (Oberrnarrach), Pogorče (Pogerschitzen), Rikarjaves (Rückersdorf), Mlinčiče (Müllnern), Škocjan (St. Kanzian), Sele (Seelach), Klopínj (Klopein), Sp. Podgrad (Untenburg), Zg. Podgrad (Oberburg), Bukovje (Buchbrunn), Grabaljavas (Grabelsdorf), Žamanje (Obersammelndorf), Mokrije (Mökriach), Podob (Pudob), Lancóvo (Lanzendorf), Dvor (Hof), Proboj, Dobrava (Hart), Málčape (Kleinzapfen), Žitarašas (Sittersdorf), Miklavčevo (Miklauzhof), Sele (Sielach), Tihoja tudi Št. Lipš, Banjavas (Pfannndorf), Ženek (Sonneg), Staravas (Altendorf), Kršnavas (Kristendorf), Podgora (Unterbergen), Zagorje (Sagerberg), Slovenje (Slowenjach), Sv. Hema (St. Hemma), Podjuna (Jaunstein), Belovče (Loibegg), Kokinj (Köking), Dobrlavas (Eberndorf), Lovanke (Gablern), Šteben (St. Štefan), Čepiče (Tschepitschach), Malavas (Kleindorf), Globasnica (Globasnitz), Večnavas (Walkendorf), Breškavas (Pirkdorf), Strpnavaš (Traundorf), Črgoviče (Tscherberg).

³ Beseda »mózga« pomeni v narečju: brozga.

Obzor in društvene vesti

»Zveza planinskih društev Jugoslavije.« Njen redni občni zbor se je vršil dne 21. in 22. novembra 1930 v Beogradu v dvorani Jugoslavenske banke. Dne 21. novembra je bila predkonferenca, ki ji je predsedoval dr. Ignac Pavlas; sklenilo se je, da se rešijo tam vsa vprašanja, ki pridejo na občni zbor, češ, tako bo mogoče, da se drugi dan na občnem zboru sprejmejo vsi zaključki brez velikih debat.

V odsotnosti predsednika Zveze dr. Ivana Pavičića odvarja dne 22. novembra ob 9-30 podpredsednik ing. Stanoje Nedeljković VI. kongres, pozdravlja prisotne delegate planinskih društev, odposlance ministrstva trgovine in industrije, ministrstva železnic ter zastopnike časopisja, in predlaga, da se določijo za overovatelja zapisnika Makso Hrovatin in dr. Senjor, za zapisnikarja pa Albert Plevan, Odpošlje se brzojavni pozdrav Nj. Vel. kralju, ministru trgovine in industrije ter železniškemu ministru.

Kongresu so prisostvovali sledeči delegatje: za Slovensko Planinsko Društvo gg. Makso Hrovatin in dr. Senjor; za Hrvatsko planinsko društvo g. dr. Zlatko Prebeg; za Srpsko planinsko društvo gg. ing. Stanoje Nedeljković, dr. Hristić, dr. Josip Podgradski in Bernard; za Društvo planinara u Bosni i Hercegovini gg. Troyer in Albert Plevan; za Planinsko društvo Fruška gora gg. dr. Ignjat Pavlas in Gračanin; za Hrvatsko društvo planinara Runolist gg. Peter Došek in Milan Šorš.

Tajnik g. Troyer poda obširno poročilo o delovanju Zveze v društvenem letu 1929./30. Posebno poudarja važnost intervencij v železniškem ministrstvu radi železniških ugodnosti, ki so bile turistom ukinjene. Več spomenic se je predložilo i od posameznih društev i od Zveze; zlasti se je prosilo, da naj dobe turisti ugodnosti polovične vožnje v skupinah treh oseb za osebne in brzovlake. — Na kongresu Asociacije Slovanskih Turističnih Društev v Pragi sta zastopala Zvezo delegata Josip Pasarič in Makso Hrovatin. — Na ustanovnem kongresu Federacije alpinističnih društev v Zakopanih je našo zvezo zastopal g. Romaniczyn iz Krakova. Nadalje poroča tajnik g. Troyer o dopisu ministrstva trgovine in industrije, da notranje ministrstvo ni odobrilo predložene izpremembe Zvezinih pravil, češ, da naj predvidevajo ta pravila delokrog poedinih planinskih društev po mejah posameznih banovin. O tem vprašanju se je razvila obširna debata, v katero so posegli skoro vsi delegatje. Posebno obširno je zastopnik Hrvatskega Planinarskega Društva objasn timer težke posledice bi taka razmejitev imela pri večjih planinskih društvih; s tem bi bilo najbolj prizadeto Hrvatsko Planinarsko Društvo, ker bi se njegovo delovanje omejilo samo na dve banovini. Ker ni mogoče to vprašanje rešiti na kongresu, se je sklenilo, da naj se izdela načrt pravil sporazumno z merodajnimi ministri, v odobritev pa se predloži izrednemu občnemu zboru.

Važna je bila tudi točka o sprejemu prijavljenih planinskih društev v Zvezo. Sprejeta so bila sledeča društva: Društvo planinara »Romanija« v Sarajevu, pogojno »Kosmos« v Sarajevu, Hrvatski turistički klub »Sljeme« (Zagreb), Turistični klub »Skala« v Ljubljani. Odklonjen pa je bil sprejem Turističnega društva »Priatelj prirode« v Zagrebu; izvzemši to društvo, so sedaj včlanjena v Zvezi vsa planinska društva v naši državi.

Obširna je bila debata glede turističnih ugodnosti ter slabih voznih zvez na železnicah; delegatje so posebno poudarjali, da je turistični promet na železnicah vsled ukinitve teh ugodnosti jako pal. Dalje so posamezni delegatje prosili zastopnike ministrstva, naj intervenirajo v ministrstvu prosvete, da se dovoli srednješolskim dijakom vstop v planinska društva; ako drugače ni mogoče, naj se jim dovoli pristop pod nadzorstvom svojih profesorjev. — Poudarjala se je potreba, da dobi Zveza planinskih društev primerno zastopstvo v tarifnem odboru: tam bi Zveza mogla opozoriti železniško ministrstvo na nedostatke v voznem redu

in v osebnem prometu; to bi bilo v interesu planinstva kakor železnice. Tudi se je izrekla želja, da Zveza dela na tem, da dobe posamezna društva primerno zastopstvo v »Putniku«; saj so ravno planinska društva pionirji turističnega prometa. Naša Zveza pa naj dobi stalen sedež, ako hočemo, da bo njeno delovanje uspešno. Kongres je sklenil, da naj bo sedež Saveza v Ljubljani in za l. 1930./31. predsednik: dr. Fran Tominšek (Ljubljana), podpredsednika: Josip Pasarić (Zagreb) in ing. Stanoje Nedeljković (Beograd), tajnik: Makso Hrovatin (Ljubljana).

Odposlanci Zveze, gg. Hrovatin, dr. Prebeg in Gračanin, so posetili načelnika komercialnega oddelka v železniškem ministrstvu, g. dr. Markovića, ter ga prosili, da pri izdelavi sedanjega pravilnika sprejme predlog Zveze, ki je bil izdelan v sporazumu z odposlanci ministrstva železnic v trgovinskem ministrstvu. Posebno se je pred načelnikom poudarila velika važnost te ugodnosti za državo samo, in se je opozorilo, koliko druge države nudijo ugodnosti turističnim društvom ravno na železnicah.. Tudi ministrskemu predsedniku g. generalu P. Živkoviću je o priliki bivanja v Ljubljani Zveza izročila obširno spomenico, proseč ga, da podpira našo prošnjo glede ugodnosti polovičnih voženj. Pričakujemo, da bodo merodajni činitelji uvideli potrebnost teh ugodnosti in vpoštevali našo prošnjo. H.

Mariborske podružnice občni zbor je bil dne 13. januarja t.l. Pokazal je obsežnost in uspešnost njenega delovanja. Poročilo bomo objavili pozneje.

Foto-amaterjem! — Za »Planinski Vestnik« zbiramo nove slike in prosimo naše amatere, da nam predložijo fotografske posnetke, ki jih želijo priobčiti. Slike naj pokažejo krajevno lepe točke iz katerihkoli pokrajin, ki za planinstvo kaj pomenijo. Posebno dobro došli so posnetki, ki se naslanjajo na Vestnikove članke. Slike naj se pošljejo na Osrednji odbor, pri katerem jih bo poseben odsek izbral. Odbor.

Naše slike. — Pogled s Črnega Vrha na Plešo (Goro sv. Uršule) in Peco. — Dovolj je Črnih Vrhov in posebnega slovesa nimajo, ker so pač že po pomenu besede porasli, bolj ponižni vršiči. Naš Črni Vrh je drugačen! Ime je dobil po temnem gozdovju, ki ga spodaj obkroža. Njegov široki hrbet pa je prost; pokrivajo ga cvetoči pašniki, kakor vse zapadne vrhove in planote Pohorja od Rogljice do Velike Kope. Pa junak je. Saj je najvišji vrh Pohorja (1543 m) — za cel meter višji, nego bolj znana Velika Kopa! In sijajna mu je bodočnost, ko dobi ob svojem boku lasten planinski dom — novo Ribniško kočlo!

Naša slika, posneta s planote ob Črnem Vrh, nam prikazuje širno snegovje, ki ga pozimi obdaja — pravi raj za smučanje. Podaja nam pa tudi obsežni razgled, ki se nudi od tod proti zapadu. Iznad prijazne Mislinjske doline se v sredi dviguje temna Pleša (Sv. Uršule gora, 1696 m), za njo pa široka Peca (2126 m); na levo od njih se v daljavi prikazuje Pristovnikov Storžič in dolga Košuta; na skrajnem levem robu se bližijo Grintavci. Očarljiv pogled! T.

VSEBINA: Dr. Jos. C. Oblak: **V okrilju Visoke Tatre** (str. 33). — Miha Potočnik: **Varijanta v Triglavski steni** (str. 36). — Ing. V. Segar: **Les Eerins in drugo** (str. 39). — **Naredbe o gorskih vodnikih** (str. 47). — Dr. J. Šašel: **Imenoslovje Koroških Karavank** (str. 53). — **Obzor in društvene vesti: Redni občni zbor »Zveze planinskih društev Jugoslavije«** (str. 55). **Občni zbor Mariborske podružnice SPD. Poziv foto-amaterjem** (str. 56). — **Naše slike** (na prilogi): **Pogled s Črnega Vrha na Plešo**.

»Planinski Vestnik« izhaja 12krat na leto in stane v tuzemstvu za celo leto Din 40.—, za inozemstvo Din 60.—.

Za uredništvo odgovarja: Janko Mlakar, profesor v Ljubljani. — Izdajatelj: Slovensko Planinsko Društvo v Ljubljani; njegov predstavnik je dr. Fran Tominšek, odvetnik v Ljubljani. — Tisk tiskarne Makso Hrovatin v Ljubljani. (Priloge slik tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.)

»Zajezeram« pozimi.

Fot. Kajzelj Mirko.